

Framhald av síðu 9
uttan fyri Havnina. Í
Runavík — vinarbýnum
hjá Hirtshals. Henda
framsýningin verður
sunnudagin, og
mikudagin fer Inger
Lauritzen at syngja
sangir úr Vendsyssel.

Í Vági verður fimleikaframsýning í ítróttarhøllini mánadagin og sama dag dansa fólkdansarar í Fuglafirði og í Leirvík.

Í Klaksvík sýnir Vend-

syssel Egnsteater leikin »Richards pubertetsklinik« fyri skúlanæmingum. Henda sýningin verður týskveldið.

200 fólk úr Hirtshals

Fyrirleikararnir av framsýningini rokna við, at eini 200 fólk koma úr Hirtshals í samband við framsýningina. Tey vóna, at eini 8000 feroingar fara at vitja tey ymisku tiltøkini, sum vera. Petur

Jacobsen sigur, at hetta er fyrstu ferð, at ein danskur býur hevur eina tilkall framsýning í Føroyum. Hann sigur at stórt arbeiði er lagt í hetta tiltakið, har bæði almennir stovnar og privatar fyrisker eru við í. Tilsamans eru útreiðslurnar av tiltakinum millum 4 og 5 miljónir, og hvussu nógv kemur inn er ilt at siga, men at framsýningin fer at geva eitt ávíst fíggarligt hall, ivast fyrirleikarnir ikki í.

Framsýningin byrjar við bókasýning á Landsbókasavnum í dag og í morgin letur hon upp í Norðurlanda Húsinum, og verður opin til mánadagin 4. mei.

tór.

Hirtshals í Føroyum

Framsýningar og onnur tiltøk í Føroyum
í døgnum 24. apríl - 9. mei 1987.

Friggjadagur 24. apríl:

kl. 9.00-19.00 Bókaframsýningin »Bókmentir um Hirtshals« á Landsbókasavnum

Leygardagur 25. apríl:

kl. 11.00-20.00 Framsýningin »Hirtshals í Føroyum« letur upp. Arkitektvirkið Árni Winther hevur staðið fyri uppsetingini og Skipafelagið Føroyar hevur veruavgreiðsluna. Framsýningin »List úr Vendsyssel« letur upp í Listaskálanum. Fólkdansarar úr Vendsyssel hava framfærslu í Norðurlandahúsinum. Fimleikaframsýning í Ítróttarhøllini á Hálsi. Kostnaður kr. 20,-.

Sunnudagur 26. apríl:

kl. 14.00-20.00 Framsýningin »Hirtshals í Føroyum« í Norðurlandahúsinum. Kl. 14.00-20.00 Listaframsýning í Listaskálanum Kl. 16.00 Visusangarin Inger Lauritzen syngur sangir úr Vendsyssel í Norðurlandahúsinum. Kl. 16.00 Fólkdansarar og fimleikarar hava framsýning í Runavík. Vendsyssel Egnsteater hevur framfærslu av leikinum »Richards pubertetsklinik« í Eysturskúlanum í Havn. Kostn. kr. 40,-. Kl. 20.00 Knud Størup, borgarstjóri, og Jørn Munk Nielsen, vinlívusstjóri, halda fyrilestur í Norðurlandahúsinum um: »Vinnuvegir í Hirtshals«.

Mánadagur 27. apríl:

kl. 9.00-19.00 Bókaframsýningin »Bókmentir um Hirtshals« á Landsbókasavnum. Kl. 11.00-18.00 Framsýningin »Hirtshals í Føroyum« í Norðurlandahúsinum. Kl. 13.00 Fimleikararnir hava framsýning í Ítróttarhøllini í Vági. Kl. 14.00 Fólkdansarar dansa fyri børnunum í Fuglafjarðar skúla. Kl. 14.00-18.00 Listaframsýning í Listaskálanum. Kl. 19.30 Visusangarin Inger Lauritzen syngur sangir úr Vendsyssel í Norðurlandahúsinum og aftaná halda Jens Ramløse, formaður í ferðamannafelagnum, og Peter Baltzer Nielsen, ráðgjafarstjóri, fyrilestur: Ferðafólkaávinna og menning í Hirtshals. Kl. 19.30 Fólkdansararnir hava framfærslu í bygdarhúsinum í Lørvík. Vendsyssel Egnsteater sýnir »Richards pubertetsklinik« fyri næmingum á Eysturskúlanum í Havn.

Norðuratlantiska portrið til europeiska meginlandið

Tíðindatænastan á Norðsjóvarsentrinum hevur vitjað á Nyfrost A/S: Jens Justesen.

Hirtshals Fiskaríhavn hevur stóra tilgongd av fiski til matna. Í 1986 vorðu landað 121.000 tons til eitt landingarvirði uppá 530 mill. kr.

Hetta eru stór tøl. Frysehuset Nyfrost A/S, sum liggur í Hirtshals, er fyri tey norðuratlantisku oyggjaríkin portrið til europeiska meginlandið. Gjøgnum hetta portur verða fiskur og fiskaverur fyri 1,2 - 1,3 milliardir kr. flutt. Hetta eru enn stórra tøl. Men Nyfrost er heldur ikki nakað heilt vanligt frystihús.

Tollfrí goymsla við ávisum fyrinum

Aftaná drúgvar samráðingar, og fleiri umsóknir til tollvaldið og samband við fyrra ráðharrar, eydnaðist tað Nyfrost í 1982, sum einasta frystihús í Danmark, at fáa tollfría goymslu fyri fisk og fiskaverur. At hetta eydnaðist Nyfrost er ikki minst fólkatingsvalevnið Kirsten Kimø at takka fyri.

Við eitt bleiv virkið áhugavert fyri útlendskar kundar, tí tað var fært fyri at goyma ráveru á frystigoymslu uttan at tollur skuldi gjaldast til tann danska statin. Fyrst tá ráverurnar verða seldar og

latast frá Nyfrost, skal tollur gjaldast.

Hetta hevur stórar fíggarligar fyrimunir fyri útlendsk virki, ið helst vilja biða til ta røttu løtuna at selja teirra vørur. Ella sum av øðrum orsökum vilja biða sum longest við at gjalda tollavgjald.

At Nyfrost A/S bleiv »frigoymsla« hevur fært við sær, at so gott sum allur føroyskur fiskur til Europa nú fer gjøgnum virkið. Herved er Hirtshals blivin »transithavn« fyri føroyskar fiskaverur til meginlandið.

Frá EEC-kjøt til føroyskan fisk

Nyfrost A/S varð stovnað í 1973 av fyrra feløgum, Skagerak Fiskeeksport A/S, Ekmann Hørsel A/S, Hirtshals Fiskeeksport A/S og Dortmund Kuhlhäuser.

Virkið læt upp tann 19. apríl 1974 og hevði ta eina frystigoymslu uppá 1.200 m³ og eitt líka stórt kuldarum.

Í eini tvey ár goymdi virkið m.a. »interventionskjøt« fyri EEC, men um árskskiðið 75/76 komu feroingar inn í myndina.

Samstundis bleiv køligoymslan umbygd til frystigoymslu, so kuldin fall til minus 28 stig, hervedið øktist frystigoymslan til 2.400 m³.

Men hetta var ikki nóg mikið.

Í 1980 bleiv frystiorkan økt við 80 prosentum og aftur í 1984 við øðrum 80 prosentum.

Nyfrost, sum í dag hevur eina samlaða golvvidd uppá 8.450 m², rúmar meir enn 45.000 m³ og kann goyma 8.000 tons av ráveru. Virkið hevur støðugt um 4.500 tons av fiski og skeljadjórum, serliga frá Føroyum, Grønlandi og Íslandi á frystigoymslu, men tað hendir at Nyfrost kemur undir serliga hart trýst, og má taka imóti størri nøgdum enn virkið hevur pláss fyri í Eysturhavni. Í slíkari støðu kann virkið nýta goymslurúm hjá tveimum av partaeigaranum — Skagerak Fiskeeksport og Ekmann Hørsel — tá er samlaði kapasiteturin heili 12.000 tons. So tá á stendur, kann Nyfrost frysta eina ráverumongd, svarandi til heili 10 prosent av samlaðu

matverulandingunum í Hirtshals fyri alt 1986.

»So tað er ikki tørvur á fleiri viðoknum fyrbils«, sigur stjórni á Nyfrost, Mogens From.

Dugnaligt starvsfólk

Framgongdin hjá Nyfrost stavar ikki bert frá stóra goymslukapasitetinum og tí tollfríu goymsluni. Orsøkin er líka so nógv tann, at arbeiðið verður framt av starvsfólki, sum hevur fleiri ár á baki innan virkið, undirstrikar Mogens From. Teirra serkunnleiki er orsøkin til at arbeiðið gongur skjótt undir tryggu umstøðum, hetta vita kundarnir og meta tað høgt.

Ein onnur orsøk til ta stóru framgongdina á Nyfrost eru tær skiftandi arbeiðsuppgávur, ið virkið fremur. Nyfrost A/S er ikki bara eitt frystihús.

Teir átaka sær at skilja vørur fyri kundarnar í t.d. merki, steddur o.a. Teir vacuumpakka frystivørur í plastikk og »kliklok«-eskjur í steddur frá 20 gram til 2,5 kilo. Virkið hevur eisini laboratorium har teir gera bakteriologiskar kanningar, glaceringsroyndir og mangt annað. Harumframt átekur Nyfrost sær at hava góðskueftirlit og gera góðskufraðgreiðingar.

Í veruleikanum virkar Nyfrost A/S sum ein »totalentreprenørur«, sum átekur sær alt frá tí at ráveran verður landað til hon verður seld.

Bjartar framtíðarvónir

Í eini tíð ið er sermerkt av kvotum og avmarkingum í fiskarinum, kundi ein hugsað sær, at eitt virki, sum livir av fiskaverum, hevði eina dapra framtíð.

Hetta er tó ikki galdandi fyri Nyfrost.

Tað kemst m.a. av, at virkið í mong ár hevur havt eina stóðuga tilgongd av ráveru frá norðuratlantshavinum. Umleið 60 prosent av umsetninginum í 1986, sum var 25 mill. kr., var eitt úrsilt av góðum samstarvi gjøgnum nógv ár við Føda-fisk og Føroya Fiskasølu. 25 prosent av

ráverunum hjá Nyfrost eru íslenskar og grønlandsrar rækjur, meginparturin av teim restandi 15 prosentunum eru danskar vørur.

Vit hava álit á framtíðini, uttan bjartskygni yvirlivir ein ikki innan hesa vinnu. Her ræður um at fáa nýggj hugskot og menning til eina framleiðslu, sum kundin kann nýta. Her á Nyfrost hava vit eitt loysunarorð, ið sigur: »Tað vit ikki klára í dag, klára vit í morgin«, endar Mogens From stjóri við einum brosi.

Tá saman um kemur er tað nokk hesin hugsunarháttur til hesa vinnu, sum meir enn annað er orsøkin til at Nyfrost A/S hevur ment seg til eitt virki, sum hvørt ár fær litið upp í hendur at handfara ráveru til eitt virði, sum er tri-faldað samlaða fíggarætlanina fyri Hirtshals kommunu í 1987.

Nyfrost A/s fær fisk úr Føroyum hvønn mánamorgun. Her lossar Lómur frá Faroe Skip A/s til virkið, sum liggur í »Østhavnen« í Hirtshals.

foto: j.j.

